

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu doporučení Rady o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů v členských státech

COM(2013) 460 final – 2013/0229 (NLE)

(2014/C 67/22)

Zpravodaj: **pan TOPOLÁNSZKY**

Dne 26. června 2013 se Evropská komise, v souladu s čl. 19 odst. 1 a článkem 22 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu doporučení Rady o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů v členských státech

COM(2013) 460 final – 2013/0229 (NLE).

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 3. října 2013.

Na 493. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. října 2013 (jednání dne 17. října 2013), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 135 hlasy pro, 4 hlasy byly proti a 6 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor návrh doporučení Rady, který Evropská komise předložila, vítá a s politováním uznává, že tento balíček opatření, který lze také považovat za jakýsi minimální program provádění, je zapotřebí.

1.2 Výbor také s politováním konstatuje, že i z toho, co se uvádí v důvodové zprávě doporučení, vyplývá, že plnění cílů rámcové strategie neustále naráží na závažné překážky, pokud jde o její provádění a politickou vůli na vnitrostátní, regionální a místní úrovni.

1.3 Výbor poukazuje na nedostatky, které organizace občanské společnosti konstatovaly v hodnotícím dokumentu rámcové strategie a vnitrostátních strategických programech. Na základě údajů zúčastněných stran je nutné je brát velmi vážně a k jejich odstranění do určité doby vypracovat a uplatnit účinné a komplexní politické odpovědi.

1.4 Výbor se domnívá, že část návrhu, která se týká horizontálních politických opatření, je příliš neurčitá. Žádá Komisi, aby ji více rozpracovala a stanovila pro čtyři vymezené oblasti mnohem konkrétnější požadavky. Přitom by měla jejich plnění podpořit tím, že představí osvědčené postupy, jež očekává.

1.5 Výbor se domnívá, že by Rada měla – vzhledem k závěrům, k nimž dospěla v důvodové zprávě k navrhovanému doporučení ⁽¹⁾ a s ohledem na zhoršující se socio-ekonomickou

situaci způsobenou krizí – využít svou pravomoc přijmout závazné právní akty, které by pomohly zmírnit zejména bídu a extrémní chudobu, protože takové podmínky ohrožují životy lidí, a bojovat proti těm nejvýraznějším dopadům diskriminace, rasismu a předsudků vůči Romům.

1.6 Výbor – obzvláště v případě podmínek extrémní chudoby – doporučuje stanovit přesné rámce pro uplatňování lidských práv a vypracovat ukazatele a referenční kritéria, která umožní takovou situaci vyhodnotit a která měla existovat již dávno.

1.7 Doporučuje, aby hodnocení provádění strategií provedly nezávislé skupiny vědců, které by měly k dispozici právní nástroje a nutné záruky, pokud jde o etiku výzkumu, a aby bylo zajištěno financování a transparentnost využívání prostředků.

1.8 Je zapotřebí dbát na to, aby se prostřednictvím právních záruk a dalších nezbytných záruk posílilo fungování orgánů odpovědných za rovné zacházení, klíčových aktérů v politice boje proti diskriminaci, národních kontaktních míst, která v provádění strategií zastávají rozhodující úlohu, a aby se zlepšila spolupráce těchto různých subjektů se skupinami zastupujícím dotyčné obyvatelstvo.

1.9 Pro to, aby bylo provádění strategií účinnější a aby se zvrátila ztráta důvěry mezi Romy, má zásadní význam jejich účinné začlenění a zapojení, které bude pokrývat všechny oblasti činnosti. Výbor doporučuje a očekává rozšíření koncepčního rámce pro spolupráci a kulturu konsenzu, která by přesahovala pouhou konzultaci, a předkládá v tomto smyslu svá doporučení.

⁽¹⁾ „(...) ačkoliv měly členské státy z právního hlediska možnost podniknout kroky k řešení otázky integrace Romů, nejsou opatření, která byla doposud naplánována, dostatečná. Kvůli nedostatečně koordinovanému přístupu k otázce integrace Romů existují mezi členskými státy prohlubující se rozdíly.“

1.10 Výbor zdůrazňuje, že političtí činitelé se musí jednoznačně distancovat od znepokojujících rasistických, násilných a hrubě diskriminačních prohlášení o Romech a že musí soustavně odsuzovat a otevřeně sledovat výbuchy násilí a nenávislné projevy. Musí zavést takové právní, správní a regulační nástroje a nástroje pro vztahy s veřejností, pomocí nichž lze proti takovým jevům účinně bojovat.

2. Dosavadní vývoj

2.1 Evropská Komise přijala dne 5. dubna 2011 rámec EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020 ⁽²⁾, díky čemuž je konečně možné vyvíjet jednotné akce ke snížení extrémní chudoby a segregace, které postihují i Romy. Rada tento dokument schválila v červnu 2011 ⁽³⁾ a vyzvala členské státy, aby do konce roku 2011 přijaly vnitrostátní strategie integrace Romů.

2.2 Podle ustanovení uvedeného rámce musí Evropská komise každoročně sestavit zprávu o dosaženém pokroku v naplňování strategií. V roce 2012 poprvé posoudila vnitrostátní strategie předložené členskými státy a přijala horizontální závěry ⁽⁴⁾ a v příloze analyzovala silné a slabé stránky strategií jednotlivých členských států ⁽⁵⁾.

2.3 Proces přípravy těchto strategií pečlivě sledovala sdružení zastupující zájmy Romů, která také v řadě dokumentů vyjádřila své postoje či výhrady a strategie i sama zhodnotila ⁽⁶⁾.

2.4 Všechny tyto analýzy poukazují na významné slabiny strategií členských států. Organizace občanské společnosti považují za hlavní problém obsah horizontálních opatření a jejich nedostatky. Patří sem např.:

- a) nedostatek opatření k boji proti diskriminaci;
- b) nedostatek opatření na podporu „plného přístupu“;
- c) nedostatek opatření na uznání a posílení lidské důstojnosti Romů a jejich komunity;
- d) nedostatek opatření na odstranění nerovností a případů obzvláště závažného znevýhodnění uvnitř romské komunity

⁽²⁾ COM(2011) 173 final.

⁽³⁾ Závěry Rady o rámci EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020.

⁽⁴⁾ COM(2012) 226 final.

⁽⁵⁾ SWD(2012) 133 final.

⁽⁶⁾ *Analysis of National Roma Integration Strategies* (Analýza vnitrostátních strategií integrace Romů), Koalice pro evropskou politiku určenou Romům, březen 2012.

(např. nedostatek opatření ke zmírnění specifických potíží, s nimiž se potýkají romské ženy a děti);

- e) nedostatek opatření k mobilizaci a povzbuzení Romů, jejich komunit a organizací občanské společnosti v zájmu uskutečňování těchto strategií.

2.5 Uvedené analýzy, z nichž Evropská komise vychází, se nezabývají zásadními nedostatky, které byly ve strategiích členských států zjištěny a které se týkají odsouzení, zmírnění nebo odstranění četných a nejzávažnějších forem sociálního a společenského znevýhodnění, které vedou až k porušování lidských práv. Nedostatečně se zdůrazňují takové případy porušování lidských práv, jako jsou např.

- a) nezákonné obchodování s lidmi jako průvodní jev prostituce a problematika nucené práce;
- b) porušování základního práva romských žen mít kontrolu nad svým vlastním tělem a mít volný přístup k metodám plánovaného rodičovství, a případy, kdy dochází k nuceným sterilizacím bez souhlasu těch, jichž se to týká;
- c) extrémní podoby chudoby, které jsou v rozporu s lidskými právy, nedostatečné uspokojení základních životních potřeb (např. absence přístupu k pitné vodě či zdravotní péči a sanitárnímu zařízení v případě osob, které žijí na okraji měst a na tábořištích);
- d) konečně nedostatečné jsou i cíle a opatření v boji proti rasismu, které by byly zaměřeny na zajištění bezpečnosti životů a majetku Romů a jejich komunit společně s jejich právy a na posílení ochrany před rasistickými útoky.

2.6 EHSV se rámcové strategii a vnitrostátním strategiím integrace Romů věnoval ve dvou stanoviscích. Předěšlé stanovisko ⁽⁷⁾, které se zaměřuje na problematiku zlepšení sociálního postavení Romů a jejich začleňování, rámcovou strategii vítá. Poukazuje na potřebu takového přístupu k jejímu pozdějšímu plánování a uskutečňování, jenž by spočíval na třech pilířích (politika začleňování bez rasové a etnické diskriminace; politika zaměřená na zlepšení postavení těch, kteří se považují za členy jakékoli romské komunity, a zdůraznění sociálního začlenění, kterého dosáhli; obecná protirasistická politika a publicita), a přináší i další návrhy.

2.7 V dodatkovém stanovisku ⁽⁸⁾ Výbor v souvislosti se studií, která proběhla v roce 2012, upozorňuje na ztrátu důvěry ze strany hlavních mluvčí romské komunity, a proto předkládá návrhy, jak zlepšit zejména začlenění a účast Romů.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 248, 25.8.2011, s. 16.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 11, 15.1.2013, s. 21.

3. Obecné připomínky

3.1 Výbor s politováním konstatuje, že vzhledem k situaci Romů, dopadům krize a velmi různorodým závazkům ze strany členských států je doporučení Rady zapotřebí a schvaluje cíle tohoto doporučení. Má však za to, že balíček opatření, která jsou v něm obsažena a která lze považovat za jakýsi minimální program provádění strategie, je v některých případech příliš neurčitý a nefunkční a že nemůže splnit cíle, které jsou v dokumentu vytyčeny.

3.2 Návrh Komise podle důvodové zprávy usiluje „o urychlení pokroku, a to zaměřením pozornosti členských států na řadu opatření, která jsou klíčová pro účinnější provádění jejich strategií“. Výbor s politováním konstatuje, že z takto definovaného cíle současně vyplývá, že plnění cílů rámcové strategie na evropské úrovni neustále naráží na závažné překážky, pokud jde o její provádění a politickou vůli na vnitrostátní, regionální a místní úrovni.

3.3 Výbor upozorňuje na to, že pokud nechceme znovu zmeškat politicky vhodnou příležitost k integraci Romů (což by reálně ohrozilo jak cíle Unie, tak také zlepšení životních podmínek těch, jichž se to týká), měl by se za zapojení relevantních organizací Romů a relevantních organizací občanské společnosti a v rámci rozsáhlých konzultací přijmout seznam doporučení, který by vycházel z analýzy skutečné situace. Tento seznam by si měl v rozumné míře klást vysoké cíle, měl by být otevřený účinné kontrole, měl by obsahovat dostatečně konkrétní a funkční prvky a také by měl podléhat hodnocení.

3.4 Výbor se domnívá, že politická doporučení uvedená v návrhu jsou užitečná a zaslouží si širokou podporu jako seznam těch nejdůležitějších opatření, jež je bezpodmínečně nutné přijmout. Poznává však, že tato doporučení vymezují příliš úzký akční rámec a že si nekladou dostatečně vysoké cíle. Doporučuje proto dále seznam doporučení rozvíjet a doplnit jej o nástroje ke kontrole či sledování.

3.5 Výbor se domnívá, že část návrhu, která se týká horizontálních politických opatření, je příliš neurčitá. Žádá Radu, aby čtyři vymezené oblasti (boj proti diskriminaci, ochrana romských dětí a žen, snížení chudoby a sociální začlenění, posílení sociálního postavení) dále rozpracovala a aby stanovila mnohem konkrétnější požadavky a přitom v této souvislosti uvedla, jaké osvědčené postupy se očekávají.

3.6 Výbor nepovažuje za uspokojivou argumentaci v tomto dokumentu, že „nezávazný [právní] nástroj byl zvolen s cílem poskytnout členským státům praktické pokyny týkající se problému sociálního začleňování Romů, aniž by stanovil přísná

závazná pravidla“, protože „podle zjištění Komise stále ještě nebyla provedena razantní a přiměřená opatření pro řešení sociálních a hospodářských problémů většiny romské populace“. Pokud se tato problematika nebude řešit vhodným a cíleným způsobem, budou romské komunity, které také trpí zejména segregací, diskriminací a extrémní chudobou, za současné krize nepřiměřeně vystaveny jejím dopadům, třebaže ta pro ně již nyní představuje nesnesitelné břemeno. Političtí představitelé musí podle názoru Výboru přijít s okamžitými a účinnými řešeními a opatřeními, která budou zároveň právně vynutitelná.

3.7 Výbor se proto domnívá, že by Rada měla – vzhledem k závěrům, k nimž dospěla v důvodové zprávě k doporučení Rady⁽⁹⁾ – využít svou pravomoc přijmout závazné právní akty, které by pomohly zmírnit bídu a extrémní chudobu, protože takové podmínky ohrožují životy lidí, a bojovat proti těm nejvýraznějším dopadům diskriminace, rasismu a předsudků vůči Romům. Taková opatření jsou zapotřebí právě kvůli zjevným nedostatkům v legislativě a judikatuře členských států⁽¹⁰⁾.

4. Konkrétní návrhy

4.1 Výbor doporučuje, aby příslušné orgány Evropské unie přehodnotily své funkce, které se přímo týkají uplatňování základních práv Romů a práv menšin, a které nepokrývá metoda otevřené koordinace, zejména tam, kde to týká výše uvedené problematiky. Výbor má za to, že v těchto otázkách je nezbytné, aby

- a) Unie výslovně a přesně vymezila kritéria, podle nichž v rámci svých pravomocí určuje porušení lidských práv druhé a třetí generace, tak jak je stanoví OSN, a zároveň vyjasnila, ve kterých případech zahajuje v rámci svých pravomocí soudní řízení, pokud má podezření, že došlo k porušení lidských práv;
- b) Unie interpretovala a uzpůsobila tato základní práva a práva menšin s ohledem na okolnosti a sociální znevýhodnění, které mohou Romy nepřiměřeně často postihovat;

⁽⁹⁾ „(...) ačkoliv měly členské státy z právního hlediska možnost podniknout kroky k řešení otázky integrace Romů, nejsou opatření, která byla doposud naplánována, dostatečná. Kvůli nedostatečně koordinovanému přístupu k otázce integrace Romů existují mezi členskými státy prohlubující se rozdíly“.

⁽¹⁰⁾ „Cílů navrženého opatření nemůže být členskými státy uspokojivě dosaženo individuálně, a proto jich lze lépe dosáhnout spíše cestou koordinovaného opatření na úrovni EU, než prostřednictvím vnitrostátních iniciativ, které mají různý dosah, ambice a účinnost.“ 2013/0229 (NLE), důvodová zpráva.

c) Unie společně s Eurostatem a pomocí výkladu statistik EU týkajících se příjmů a životních podmínek v rámci EU-SILC stanovila příjmové a deprivativní ukazatele, které budou ukazovat nejen práh extrémní chudoby, ale také odhalovat podmínky, které jsou v rozporu s lidskými právy a důstojností;

d) se rozšířily techniky, které se v této oblasti zatím využívaly jen vzácně. Vedle analýzy životních podmínek „chudého“ obyvatelstva (jehož příjmy jsou na úrovni 50 či 60 % mediánu), by se dala analyzovat i situace lidí, jejichž příjmy jsou nižší o 30 % (25 %), nebo vedle „souhrnných“ ukazatelů diskriminace, které se využívají v současnosti, by se dala využívat i měření „marginální diskriminace“, kterými by se díky vysoce citlivým ukazatelům (jako je pohodlný či naopak přelidněný byt) identifikovaly závažné případy vyloučení ve formě deprivace.

4.2 Výbor doporučuje, aby se v návaznosti na revizi strategií prioritou stala společně se sociální a rozpočtovou podporou i péče o jazykové a kulturní tradice, na nichž spočívá romská identita.

4.3 Výbor je toho názoru, že aby se vnitrostátní strategie integrace Romů úspěšně realizovaly, je nezbytné, aby členské státy věnovaly mimořádnou pozornost legislativní a soudní kontrole souvisejících politik a případně je korigovaly tam, kde mají antidiskriminační účinky, a aby za tímto účelem zavedly účinné mechanismy.

4.4 K tomu, aby se napomohlo integraci Romů a jejich ekonomické nezávislosti, Výbor zejména očekává, že členské státy budou na zjištěné potřeby reagovat a zavedou programy pro odbornou přípravu, zaměstnanost a podnikání. Naléhavě vyzývá k posílení takových právních nástrojů, které by zaměstnavatele dokázaly účinně motivovat k přijímání Romů. V případě vyloučených romských komunit, u nichž je míra zaměstnanosti dlouhodobě extrémně nízká a diskriminace na trhu práce velmi vysoká, je třeba uplatňovat inovativní formy zaměstnávání včetně tvorby dostatečného počtu odpovídajících pracovních míst financovaných z veřejných prostředků.

Monitorování a hodnocení

4.5 Výbor s politováním konstatuje, že Agentura Evropské unie pro základní práva ani členské státy doposud nedokázaly určit ukazatele a referenční kritéria, jež jsou nezbytnou podmínkou hodnocení strategií a intervenčních programů, ani metodiku a požadavky v této oblasti, na nichž závisí řádný a nezávislý sběr údajů a vyhodnocení situace⁽¹⁾. Stávající monitorovací a hodnotící postupy členských států se často omezují

na zprávy, které se sestavují bez validních hodnotících metod, případně vycházejí z dat, a nezřídka přinášejí výsledky, které nemají naprosto žádný základ.

4.6 Výbor navrhuje, aby hodnocení prováděly skupiny vědců a instituty, které by byly profesionální, politicky nezávislé a byly by vybírány na základě otevřených výběrových řízení. Jejich nezávislost by se měla ještě více posílit řadou právních nástrojů (např. zavedením prohlášení o neexistenci střetu zájmů, transparentními pravidly financování a využívání finančních prostředků, kontrolou ze strany vědecké komunity, monitorováním vědeckých metod atd.)⁽¹²⁾.

Politická doporučení

4.7 Vedle předvídatelného, transparentního a dostatečného financování orgánů pro podporu rovného zacházení je zapotřebí upevnit právní postavení těchto subjektů, aby se minimalizovaly možnosti politické moci zasahovat do jejich činnosti, ale zároveň se jim zabezpečily podmínky k práci. Orgány pro podporu rovného zacházení musí vedle kontaktních míst pro Romy udržovat i trvalé a těsné vazby na relevantní sdružení zastupující Romy.

4.8 Činnost národních kontaktních míst pro integraci Romů musí být naprosto transparentní, a to jak v teorii, tak i v praxi. Jejich činnost je z hlediska realizace rámcové strategie klíčová. Práva kontaktních míst i státních orgánů odpovědných za plánování a provádění sociální politiky pro Romy by měla být zaručena zákonem, aby tak mohly fungovat jako „hlídací psí“ a vyjadřovat svá stanoviska k legislativním postupům, které se týkají politik vlády, které se dotýkají i Romů a mají na ně dopad, aby se tak jejich účinky navzájem neoslabovaly. Kontaktní místa pro Romy mají povinnost informovat sdružení zastupující romskou občanskou společnost, např. zveřejňováním výročních zpráv nezávislých hodnotitelů, jejichž obsah nepodléhá žádným politickým vlivům, nebo pořádáním specializovaných konferencí.

4.9 Výbor považuje za stěžejní proveditelný cíl stanovený v bodě 5.1 doporučení Rady, tedy že „členské státy by měly přijmout nezbytná opatření k zajištění uplatňování tohoto doporučení nejpozději do 24 měsíců po jeho zveřejnění a oznámit Komisi jakákoli opatření, jež v souladu s tímto doporučením do uvedeného data přijmou“. Bylo by totiž zapotřebí zabránit tomu, aby členské státy mohly být zbaveny povinnosti provádět rámcovou strategii EU a plnit své vlastní závazky. Obsah současného návrhu představuje pouze část

⁽¹⁾ Bod 4.4 doporučení Rady.

⁽¹²⁾ Hodnotitelé musí předložit prohlášení o neexistenci střetu zájmů, tedy uvést, že nezastávají žádnou pozici ve státní správě ani nevyužívají veřejné finance, což by mohlo ohrozit nezávislost výsledků hodnocení.

širšího souboru požadavků, které rámcová strategie EU stanoví v rozsáhlém kontextu a který musí Komise každoročně vyhodnocovat.

Integrace a zapojení Romů

4.10 Rada odborníků a organizací romské občanské společnosti – které částečně souhlasí s příslušným hodnocením Evropské komise – je toho názoru, že současné politiky a mechanismy pomoci členských států v určitých případech neumožňují dostatečně účinné řešení problematiky integrace Romů a respekt k lidským právům není vždy určujícím hlediskem a výchozím bodem⁽¹³⁾. V některých zemích lze mezitím bohužel sledovat čím dál silnější vyloučení Romů. Hlavním důvodem je setrvalá diskriminace Romů a hluboce zakořeněné předsudky proti nim, jimž subjekty, jež uplatňují právo, nevěnují dostatečnou pozornost. Jak se uvádí v důvodové zprávě doporučení Rady, „jádro problému spočívá v úzkém propojení diskriminace a sociálního vyloučení, které Romové zakoušejí“⁽¹⁴⁾.

4.11 Výbor se domnívá, že hlavním cílem všech politik začlenění by mělo být přerušení vzájemně se posilujících negativních účinků těchto mechanismů. V tomto ohledu je jedním z nejdůležitějších nástrojů integrace Romů a podpora jejich zapojení a zároveň posílení postavení a rozvoj kapacit romských organizací. Toto je však možné pouze v otevřené akceptující společnosti, kde se proromská politika účinně soustředí na ty, koho se skutečně týká, a která nevnímá Romy pouze jako příjemce podpory, ale jako rovnocenné aktéry, jejichž zapojení je nezbytné. Musí se změnit dřívější paternalistický přístup, podle něž o procesech rozhodují hlavní většinoví představitelé a političtí činitelé. Je třeba uznat a přijmout Romy jako odpovědné členy společnosti, kteří dokáží a chtějí aktivně formovat svou vlastní budoucnost.

4.12 Výbor připomíná své dřívější stanovisko⁽¹⁵⁾, v němž na základě jedné studie poukázal na široce rozšířenou nespokojenost, určitou nedůvěru a frustraci mezi mnoha mluvčími romské komunity, občanskou společností a jejími zástupci. Toto stanovisko uvádí, že „navzdory vyhlášeným úmyslům nebyly organizace představující zainteresované strany dostatečně zapojeny do strategického plánování, nevznikly základní mechanismy účasti, případně že probíhající procesy nedokázaly

⁽¹³⁾ COM(2012) 226 final, SWD(2012) 133 final, *Analysis of National Roma Integration Strategies* (Analýza vnitrostátních strategií integrace Romů), Koalice pro evropskou politiku určenou Romům, březen 2012.

⁽¹⁴⁾ Koalice pro evropskou politiku určenou Romům (ERPC) doporučuje, aby jádrem vnitrostátních strategií integrace Romů bylo odstranění protiromských nálad. Odstranění nerovností v oblasti příjmů, zdravotní péče a vzdělávání je důležité. K žádnému pokroku však nedojde bez toho, aby se hlavní prioritou vnitrostátních strategií integrace Romů stalo odstranění protiromských nálad. Závěrečná analýza ERPC.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 11, 15.1.2013, s. 21.

rozhodným způsobem vzbudit důvěru představitelů dotčených osob, a to z důvodu jejich často dlouholetých zkušeností s diskriminací či segregací“. Studie, kterou ve stejném období provedla ERPC, došla ke stejným závěrům⁽¹⁶⁾.

4.13 Pokud jde o změny ve společenských a rozhodovacích přístupech, Výbor vyzdvihuje, že tento proces si nelze představit bez toho, aby byli do navrhování, provádění a hodnocení politik na všech úrovních zapojeny romské a s nimi spolupracující organizace občanské společnosti. Výbor považuje za nutné, aby se stanovily takové ukazatele, které umožní přesné měření míry integrace a zapojení Romů (např. místní a ústřední správa, údaje o školní docházce, míra zapojení do realizace programu atd.).

4.14 Výbor navrhuje a očekává rozšíření koncepčního rámce pro spolupráci, kulturu konsenzu, která přesahuje pouhé konzultace, zřízení platformy ke stálému dialogu (i na místní úrovni), vytvoření organizačních mechanismů vhodných k účasti, větší transparentnost v rozhodování (místních) veřejnoprávních orgánů a odůvodnění rozhodnutí (včetně uvedení odlišných názorů a výsledků hlasování).

4.15 Výbor navrhuje, aby byl zaručen výše zmíněný podpůrný fond (např. jako součást programu „Evropa pro občany“), který by sloužil začlenění a zapojení Romů i budování kapacit romských organizací občanské společnosti. Pro rozvoj kapacit romských organizací je podle něj stejně tak významný provozní fond EFS, nebo konkrétněji záruka podpůrných programů, které by poskytovaly technickou asistenci.

4.16 Političtí činitelé se musí jednoznačně distancovat od znepokojujících rasistických, násilných a hrubě diskriminačních prohlášení o Romech a musí soustavně odsuzovat a otevřeně sledovat výbuchy násilí a nenávislné projevy. Musí zavést takové právní, správní a regulační nástroje a nástroje pro vztahy s veřejností, pomocí nichž lze proti takovým jevům bojovat. V tomto ohledu nesou zvláštní odpovědnost osoby formující veřejné mínění a zejména politická a mediální elita. Výbor doporučuje, aby se prováděly systematické výzkumy předsudků, které by využívaly jednotnou metodiku, a aby se zavedly takové právní nástroje, které by v případě, že se zjistí negativní tendence, dokázaly stimulovat veřejné politiky v této oblasti, podpořit jejich realizaci nebo napomohly vyvíjet větší úsilí.

⁽¹⁶⁾ „(...) výrazná většina respondentů napříč členskými státy navíc popisuje proces přípravy vnitrostátních strategií integrace Romů jako málo transparentní. Ve většině případů je zapojení zúčastněných stran, a zejména Romů, stále nejasné, pokud se týká provádění vnitrostátních strategií integrace.“ *Analysis of National Roma Integration Strategies* (Analýza vnitrostátních strategií integrace Romů), Koalice pro evropskou politiku určenou Romům, březen 2012.

4.17 Výbor důrazně varuje členské státy, že segregace a diskriminace jsou vícegenerační a postihují dotčené osoby v průběhu celého jejich života, takže není postačující nahodilé či na problematické oblasti zaměřené provádění programu v podobě projektů, ale že je naopak zapotřebí systematicky plnit strategické cíle.

V Bruselu dne 17. října 2013.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE
